

§ 1 Justerades protokollen för den 31 januari.

§ 2 Föredrogs och hänvisades Kungl. Maj:ts proposition nr 6 till socialutskottet.

§ 3 Föredrogs och hänvisades motionerna
nr 1601 till lagutskottet,
nr 1602–1607 till justitieutskottet samt
nr 1608 till finansutskottet.

§ 4 Föredrogs och bifölls interpellationsframställningen nr 31.

§ 5 Interpellation nr 32 ang. SJ:s rabatter för folkpensionärer

Ordet lämnades på begäran till

Herr CARLSHAMRE (m) som yttrade:

Herr talman! Sedan moderata samlingspartiet i partimotion till 1968 års riksdag aktualiserat frågan om utvidgning av statens järnvägars 67-kortsrabatt till att omfatta även förtidspensionärer beslöt 1969 års riksdag om sådan utvidgning av 67-kortsförmånerna. Då denna rabatt av SJ icke ansågs företagsekonomiskt motiverad har fr. o. m. budgetåret 1969/70 särskild ersättning utgått till SJ för de mindreintäkter och kostnader som utvidgningen av rabatten orsakat. Ersättningen ingår i anslaget Kommunikationsdepartementet F 1 "Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer m. m." och uppgår för budgetåret 1973/74 till 1,9 miljoner kronor. För budgetåret 1974/75 har ersättningsbehovet beräknats till 2,7 miljoner kronor.

SJ har nu meddelat sitt beslut att fr. o. m. den 1 april 1974 sänka pensionärsrabatten från 50 till 25 procent. Härvid synes inget undantag ha gjorts för den del av 67-kortsförmånen som finansieras med särskilt anslag över statsbudgeten. Det måste anses ytterst anmärkningsvärt att ett statligt verk på detta sätt försämrar en socialt motiverad förmån till en stor grupp resenärer som beslutats av riksdagen och som, på grund av det särskilda anslaget, inte belastar SJ:s ekonomiska resultat. Åtgärden framstår i särskilt egendomlig dager eftersom den vidtages under löpande budgetår. Ersättning för de med rabatten förenade kostnaderna har ju av riksdagen beviljats även för månaderna april–juni 1974.

Av riksdagsbeslutet 1969 framgår klart att riksdagen då ansåg i varje fall förtidspensionärernas reseförmåner socialt motiverade. 1973 års riksdag uttalade, efter motion av några moderata ledamöter och i enlighet

med trafikutskottets förslag i utskottets betänkande nr 1, att 67-kortsrabatten för alla pensionärer borde utvidgas till att bl. a. gälla även vid resa i första klass. Det kan knappast bestridas att riksdagen vid flera tillfällen gett uttryck åt meningen att pensionärernas reseförmåner måste bedömas även från andra utgångspunkter än de rent företagsekonomiska.

Under dessa omständigheter hade man haft rätt att vänta sig att SJ dels, i varje fall till innevarande budgetårs utgång, fullgjort de förpliktelser som måste anses åvila verket på grund av riksdagsbeslutet om och ersättningen för rabatten för förtidspensionärer, dels innan beslut fattades om försämring av förmånerna i övrigt gett riksdag och regering tillfälle att bedöma om 67-kortsrabatten borde behållas och eventuellt utvidgas av andra än företagsekonomiska skäl och i så fall måhända finansieras i särskild ordning.

Den aviserade ändringen av SJ:s rabattsystem innebär en ytterst kännbar fördyring av pensionärernas resor. Även om hänsyn tas till att avgiften för själva 67-kortet bortfaller blir prishöjningen – med tanke på den nyligen företagna allmänna taxehöjningen – i de flesta fall omkring 50 procent i jämförelse med kostnaderna 1973. För många pensionärer utan annan inkomst än folkpensionen lär detta betyda att resor med SJ i fortsättningen kommer att höra till det som måste försakas. Det är en angelägen social uppgift att tillse att en så allvarlig standardsänkning inte drabbar de ekonomiskt sämst ställda pensionärerna.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr kommunikationsministern få ställa följande frågor:

1. Vilka åtgärder ämnar statsrådet vidtaga för att förmå SJ att fullgöra sina förpliktelser enligt riksdagens beslut om särskild ersättning för 67-kortsrabatt för förtidspensionärer?

2. Ämnar statsrådet i övrigt vidtaga några åtgärder för att hindra att pensionärerna drabbas av höjda resekostnader genom omläggning av SJ:s rabattsystem?

Denna anhållan bordlades.

§ 6 Anmälades och bordlades Kungl. Maj:ts proposition nr 18 med förslag till lag om ändring i lagen (1916:156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom m. m.

§ 7 Anmälades och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkanden

Nr 3 över granskning av riksdagens ombudsmäns ämbetsförvaltning 1973

Nr 4 med anledning av riksdagens löne delegations redogörelse för verksamheten under år 1973

Nr 5 med anledning av riksdagens revisorers verksamhetsberättelse för år 1973

Finansutskottets betänkanden

Nr 2 i anledning av propositionen 1974:2 angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1973/74 i vad avser finansdepartementets verksamhetsområde

Nr 3 i anledning av propositionen 1974:2 angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1973/74 i vad avser statens allmänna fastighetsfond

Skatteutskottets betänkanden

Nr 1 i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition 1974:1 gjorda framställning om det promilletal, varmed skogsvårdsavgiften skall utgå för år 1974

Nr 2 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:11 med förslag till förordning om ändring i förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

Jordbruksutskottets betänkanden

Nr 3 i anledning av propositionen 1974:2 angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1973/74 i vad avser anslag inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde

Nr 4 i anledning av propositionen 1974:9 angående godkännande av konvention rörande fisket och bevarandet av de levande tillgångarna i Östersjön och Bälten

§ 8 Meddelande ang. enkla frågor

Meddelades att följande enkla frågor framstälts, nämligen

den 7 februari av

Nr 62 Herr *Mattsson* i Skee (c) till herr kommunikationsministern angående förhandlingarna mellan SJ och kommuner om driften av olönsamma busslinjer:

Avser statsrådet att vidtaga åtgärder för att SJ vid förhandlingar med kommunerna om bidrag till olönsamma busslinjer tillämpar de av bussbidragsnämnden rekommenderade avskrivningstiderna för bussar?

den 8 februari av

Nr 63 Herr *Strömberg* (fp) till herr kommunikationsministern angående SJ:s rabatter för folkpensionärer:

Anser statsrådet det rimligt att SJ genom nya bestämmelser kraftigt höjer biljettpriserna för pensionärer?

Nr 64 Herr *Henmark* (fp) till herr kommunikationsministern angående risken för företagsnedläggning vid ändringar i järnvägstrafiken:

Är statsrådet beredd medverka till att SJ vid ändring i järnvägstrafiken i sådana fall, där en indragning av järnvägstrafik innebär risk för företagsnedläggning och friställning av arbetskraft, tar hänsyn härtill?

Nr 22

Fredagen den
8 februari 1974

Nr 65 Herr *Henmark* (fp) till herr kommunikationsministern om samordnade taxor för SJ:s tåg- och busstrafik:

Är statsrådet beredd medverka till samordnade taxor för SJ:s tåg- och busstrafik så att det merbesvär och den irritation som nu förefinnes hos resenärer, järnvägspersonal och bussförare och som hänför sig till bristen på samordning kan förebyggas?

Nr 66 Herr *Svensson* i Malmö (vpk) till herr utrikesministern angående Sveriges medlemskap i Världsbanksgruppen:

Avser regeringen att mot bakgrund särskilt av den senaste utvecklingen föranstalta om Sveriges utträde ur Världsbanksgruppen?

Nr 67 Herr *Jonsson* i Mora (fp) till herr kommunikationsministern angående SJ:s rabatter för folkpensionärer?

Ämnar statsrådet vidtaga några åtgärder för att förhindra den kraftiga fördyring av pensionärernas resor som SJ:s nya rabattbestäm- melser kommer att medföra?

Nr 68 Herr *Magnusson* i Kristinehamn (vpk) till herr kommunikations- ministern angående SJ:s rabatter för folkpensionärer:

Är regeringen beredd att motsätta sig en försämring av rabatter på resor vid statens järnvägar, bland annat för folkpensionärer?

Nr 69 Herr *Ringaby* (m) till herr kommunikationsministern angående SJ:s rabatter för folkpensionärer:

Vill statsrådet inför kammaren deklarerera sin uppfattning om den av SJ aviserade ändringen av reserabattsystemet som bl. a. skulle medföra en avsevärd försämring av pensionärernas rese-möjligheter?

Nr 70 Herr *Westberg* i Ljusdal (fp) till herr justitieministern angående kontakten mellan statliga myndigheter och enskilda personer:

Delar statsrådet uppfattningen att kontakten mellan statliga myn- digheter och enskilda personer skulle underlättas om tjänstemännen instruerades att på förfrågan uppge sitt namn?

§ 9 Kammaren åtskildes kl. 15.04.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert